

Asia: VN/21695/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jossa ehdotetaan muutettavaksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia. Lausuntoja pyydetään 20.10.2022 mennessä.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia siten, että jatkossa kokeilualueiden kuntien asiakkaita olisivat myös sellaiset kunnassa asuvat tilapäistä suojelua saavat henkilöt, joilla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa. Lisäksi sääntelyn selkeyttämiseksi ehdotetaan, että muutettavaan lakiin lisättäisiin säännös kokeilualan kunnan tehtävästä tehdä päätös asiakkaan edellytyksistä työllistyä Työkanava Oy:öön.

Suomeen on saapunut noin 40 000 Ukrainasta sodan myötä pakenemaan joutunutta henkilöä, jolle on myönnetty tilapäistä suojelua. Tilapäinen suojelu perustuu EU:n tilapäistä suojelua koskevaan direktiiviin, jota sovelletaan Ukrainan sodan myötä Suomessa ensimmäistä kertaa. Tilapäisen suojelun myöntäminen mahdollistaa sen, että suojelua voidaan tarjota rajatulle joukolle nopeasti ja turvapaikkamenettelyä kevyemmässä prosessissa. Esityksen taustana on hallituksen syksyllä 2022 pidetyssä talousarvioneuvottelussa kirjaama tavoite Ukrainasta sotaa paenneiden työllistymisen edellytysten parantamisesta siten, että tilapäistä suojelua tai muuta oleskelulupaa hakeneet voisivat siirtyä työllisyyden kuntakokeilujen piiriin ennen kotikuntaoikeuden saamista.

Työkanava Oy on valtion omistuksessa ja hallinnassa oleva osakeyhtiö, jonka tehtävänä on edistää osatyökykyisten siirtymistä edelleen avoimille työmarkkinoille. Työkanava Oy työllistää vain työ- ja

elinkeinotoimiston sille palvelukseen osoittamia työnhakijoita. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetussa laissa säädetään määräaikaisesta kokeilusta, jonka aikana kunnat järjestävät alueellaan tiettyjä tehtäviä työ- ja elinkeinotoimiston sijasta. Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain voimaantulon jälkeen on katsottu, että kuntakokeilulaissa ei riittävän selkeästi anneta kokeilualueen kunnalle oikeutta tehdä päätöstä asiakkaan kelpoisuudesta työskennellä Työkanava Oy:ssä.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää sääntelyä kokeilualueen kunnan oikeudesta tehdä päätös siitä, täyttääkö henkilö Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain mukaiset edellytykset yhtiöön työllistämiseksi. Lisäksi tavoitteena on parantaa Ukrainasta sotaa paenneiden työllistymisen edellytyksiä.

Parkanon kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua muutettavasta työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetusta laista.

Parkanon kaupunki pitää esitystä kannatettava. Lakimuutoksessa tulee kuitenkin huomioida tasapuolinen ja oikeudenmukainen resurssienjako, jotta muutos onnistuu.

Kuntakokeilussa kunnilla ei ole ollut oikeutta ohjata osatyökykyisiä ja vammaisia henkilöitä Työkanava Oy:lle, vaan se on vaatinut asiakkaan ohjaamisen ensin TE-toimistoon, josta se ohjataan Työkanava Oy:lle. Esitetty muutos, että kuntakokeiluista voidaan ohjata Työkanava Oy:lle, on kannatettava. Muutoksesta on esitetty, että kuntakokeilun kuntien työmäärä ei lisääny, koska kuntakokeilussa kaikille asiakkaille tehdään joka tapauksessa palvelutarvearvio. Työkanava Oy:tä perustettaessa TE-toimistoon lisättiin asiantuntijoiden määrää lisääntyvän ohjaustyön ja perustetun Työkanava Oy vuoksi. Kuntakokeilun asiakkaan ovat pitkäaikaistyöttömiä ja vaikeammin työllistyviä eli kuntakokeilun asiakkaat ovat Työkanava Oy:n pääasiallista asiakasryhmää. Työhön on osoitettu resursseja TE-toimistoille ja pääasiallinen työ tullaan tekemään kunnissa. Tämä ei ole tasapuolista kohtelua valtiohallinnon ja kuntakokeilukuntien välillä, vaan asia pitää korjata.

Tilapäistä suojelua tarvitsevat henkilöt siirtyisivät kuntakokeilun vastuulle vuonna 2023. Näiden asiakkaiden siirto tarkoittaa sitä, että heitä ei koskisi edellytys kotikuntalain tarkoittamasta kotikunnasta. Mikäli asiakassiirto tehdään näin, niin kunnille tulee osoittaa riittävästi resursseja, jotta lisääntyvä asiakaspalvelu kunnissa saadaan onnistumaan. Lisäksi valtio on vähentämässä ensi vuodelta 101 milj. € käytettäviä työllisyysmäärärahoja. Kuntiin siirtyy lisää tehtäviä, mutta kuinka esimerkiksi maahanmuuttokoulutusta toteutetaan, jos siihen ei ole määrärahoja. Nämä asiat pitää korjata, jotta kotouttaminen onnistuu.

Yhteenvedona voidaan sanoa, että lakimuutos on kannatettava, mutta muutoksessa pitää huomioida kunnille myönnettävät resurssit.

Uotila Risto
Parkanon kaupunki

